

de Rechtspraak

De Minister van Veiligheid en Justitie
mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 0000
f (088) 361 0022
www.rechtspraak.nl

datum 26 juni 2013
contactpersoon voorlichting
doorkiesnummer 06-51098796
e-mail voorlichting@rechtspraak.nl
uw kenmerk 382512

cc

onderwerp Advisering over het conceptbesluit betreffende de
proceskostenvergoeding in bestuursrechtelijke zaken op het
terrein van de Wet waardering onroerende zaken (Besluit
proceskosten WOZ-zaken)

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 2 mei 2013 met bovengenoemd kenmerk verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de “**Raad**”) advies uit te brengen inzake het conceptbesluit betreffende de proceskostenvergoeding in bestuursrechtelijke zaken op het terrein van de Wet waardering onroerende zaken (het “**Besluit**”). Dit besluit introduceert een regeling voor de vergoeding van kosten die een partij of een belanghebbende maakt in verband met de behandeling van een door hem ingediend bezwaar- of beroepschrift in een procedure over de WOZ-waarde. De huidige praktijk laat, aldus de Memorie van Toelichting (MvT)¹, zien dat gemeenten worden geconfronteerd met een groot aantal bezwaar- en beroepschriften die worden ingediend door bureaus die opereren op basis van “no-cure-no-pay”. Doel van deze bureaus is aanspraak te maken op een zo hoog mogelijk bedrag aan proceskosten. Dit leidt tot onnodige juridisering en hogere uitvoeringskosten bij gemeenten. Het Besluit beoogt een einde te maken aan deze praktijk.

Gehoord de gerechten, adviseert de Raad als volgt.²

¹ MvT blz. 1

² De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

datum 26 juni 2013
pagina 2 van 6

Advies

Artikelsgewijs commentaar

Artikel 1

Artikel 1 van het Besluit geeft een aantal definities. De Raad plaatst kanttekeningen bij een aantal van deze definities:

- Woning/niet-woning: de gegeven definities in het Besluit leveren naar verwachting geschillen op. Dit wordt veroorzaakt, omdat de begrippen worden omschreven als “als woning is getaxeerd” en “niet als woning is getaxeerd”. De geschillen zullen betrekking hebben op de bestemming van de onroerende zaak en de vraag of de waarde het hoogst is als woning of als niet-woning. De Raad verzoekt aan te sluiten bij de definitie van woning zoals beschreven in artikel 220a, tweede lid, van de Gemeentewet. Voor het begrip “niet-woning” kan worden volstaan met de definitie “een onroerende zaak niet zijnde een woning”.

- De definities van woning, niet-woning, gebouwd eigendom in aanbouw en incurante niet-woning zijn niet hanteerbaar, indien het geschil gaat over de vraag of er sprake is van een zodanige onroerende zaak. De waardering waarop de waardebeschikking is gebaseerd is dan ten onrechte het uitgangspunt. Indien het door belanghebbende overgelegde taxatierapport uitgaat van een andere categorie onroerende zaak, past daar een andere waarderingmethode bij. Ten onrechte is de door de taxateur van de heffingsambtenaar toegepaste waarderingmethode bepalend voor de vergoeding van het taxatierapport van belanghebbende.

Ook de definitie van “courante niet-woning” vraagtekens op. Wat is “een courante waarderingmethode”? Het lijkt alsof het hier gaat om een bepaald soort waarderingmethode, terwijl het moet gaan om de vraag of een onroerende zaak courant of niet-courant is en met een daarvoor geschikte methode is gewaardeerd.

Artikel 2

In dit artikel wordt het Besluit van toepassing verklaard op geschillen betreffende hoofdstuk XV, paragraaf 2, van de Gemeentewet, zoals de tariefsindeling voor onroerende-zaaksbelastingen. Dergelijke procedures leiden echter per definitie niet tot een wijziging van de WOZ-waarde. Wordt dit artikel in samenhang met artikel 8 van het Besluit gelezen, dan heeft dit tot gevolg dat er ook voor deze geschillen geen recht op een proceskostenveroordeling bestaat. De Raad vraagt zich af of dit een beoogd doel van het Besluit is en verzoekt u hier in de MvT aandacht aan te besteden.

Artikel 3

Ten aanzien van het eerste lid, onderdeel c wijst de Raad erop dat zaken waarbij de gecorrigeerde vervangingswaarde een rol speelt, meestal ingewikkelder zijn dan zaken waarbij de vergelijkingsmethode aan de orde is. Opgemerkt wordt dat dit verschil niet in het opgenomen tarief tot uitdrukking komt. In de MvT is dit bedrag gemotiveerd met de stelling dat de aard en complexiteit bij zaken waarbij de gecorrigeerde vervangingswaarde een rol speelt gelijk is aan die voor het “regulier” taxeren van woningen. De Raad kan zich hierin niet vinden.

de Rechtspraak

datum 26 juni 2013
pagina 3 van 6

Het tweede lid stelt dat de bedragen genoemd in het eerste lid worden verhoogd met de omzetbelasting die daarover is verschuldigd. Verhoging van de vergoeding met omzetbelasting dient naar het oordeel van de Raad alleen aan de orde te zijn indien een belanghebbende de omzetbelasting niet als voorbelasting in aftrek kan brengen. De Raad verzoekt dit aan te passen.

Artikel 4

Het aantal uren dat is vermeld in lid 1, onderdeel g, lijkt - in verhouding tot de andere aantallen uren - te laag (zie ook opmerking bij artikel 3).

Het tweede lid van dit artikel bepaalt dat van de vastgestelde tijdsbesteding kan worden afgeweken in bijzondere omstandigheden. Het moet de rechter in algemene zin vrij staan om in bijzondere gevallen van het vaste aantal uren af te wijken. De Raad kan zich dan ook niet vinden in de in dit lid opgesomde beperkingen.

Terzijde merkt de Raad op dat de genoemde reistijd als grond voor afwijking van het vaste aantal uren niet wenselijk lijkt. Een dergelijke uitzondering kan ertoe leiden dat een taxateur die op grote afstand van het te waarden object woont/werkt wordt ingeschakeld. Dit lijkt niet in overeenstemming met het doel van het Besluit.

Artikel 5

In het eerste lid van dit artikel wordt geregeld dat de deskundige op een zitting of hoorzitting een “relevante bijdrage” moet leveren wil hij in aanmerking komen voor de vergoeding van zijn kosten. Deze passage kan tot geschillen leiden. Het is immers geen objectief criterium waardoor vragen kunnen rijzen³. Daarnaast kan een dergelijk criterium er voor zorgen dat de echt relevante feiten pas tijdens de hoorzitting naar voren worden gebracht. Dit kan manipulatie in de hand werken. De Raad verzoekt in de MvT het begrip “relevante bijdrage” nader te concretiseren om onduidelijkheden bij de toepassing te voorkomen.

In de leden 2 en 3 van dit artikel wordt bepaald op hoeveel uur vergoeding een deskundige recht heeft. In vergelijking met de huidige praktijk betekent dit een forse ingreep. Het komt de Raad redelijk voor als behalve met de zittingstijd, ook rekening zou worden gehouden wordt met een geforfaiteerde reistijd.

Met betrekking tot lid 4 rijst de vraag wat onder een gecombineerde behandeling wordt verstaan. Is daarvan alleen sprake bij gelijktijdige behandeling of ook bij een volgtijdelijke behandeling? De Raad verzoekt u hier dit in de MvT te verduidelijken.

Artikel 7

In lid 1 wordt, via een vermindering van het bedrag genoemd in onderdeel B in de Bijlage bij het Besluit proceskosten bestuursrecht, geregeld dat bij de te vergoeden proceskosten ten aanzien van woningen en courante niet-woningen wordt aangehaakt bij de minder complexe aard van de betreffende onroerende zaken. De Raad vraagt zich af waarom de mogelijkheid tot correctie via de wegingsfactoren genoemd in onderdeel C van die bijlage niet volstaat. Nu lijkt ter sprake te zijn van een dubbele correctie, namelijk via een verlaging van het bedrag per punt en daarnaast kan nog een correctie plaatsvinden via de wegingsfactoren in onderdeel C. De Raad verzoekt u hier in de MvT nader op in te

³ Is hiervan sprake bij de beantwoording van één vraag? Of pas bij twee of meerdere vragen? Wat als de deskundige voor een zeer ingewikkelde zaak is meegekomen, maar aan hem wordt niets gevraagd?

de Rechtspraak

datum 26 juni 2013
pagina 4 van 6

gaan.

Artikel 8

In dit artikel worden de bandbreedtes vastgelegd waarbinnen sprake is van een op zich reële WOZ-waarde en niet gesteld kan worden dat de heffingsambtenaar onrechtmatig heeft gehandeld. Als de waarde binnen de bandbreedte valt wordt een tegemoetkoming in de proceskosten niet meer toegekend. Dit artikel kan gezien worden als alternatief op de door de Hoge Raad verboden Fierensmarge. De vraag is echter of dit artikel een toetsing aan artikel 6 van het EVRM kan doorstaan.

De Raad verwacht dat het feit dat men pas voor een proceskostenvergoeding in aanmerking komt, als er sprake is van een waardeverschil van enige omvang, voor een bepaalde groep rechtzoekenden een belemmering kan zijn om een procedure te starten. Daarnaast zullen rechtzoekenden om het risico te voorkomen dat deze kosten niet vergoed worden, mogelijk de keuze maken om tijdens de procedure geen gebruik te maken deskundigen. Hierdoor treedt een verslechtering van hun rechtspositie op. De Raad verzoekt u hier in de MvT aandacht aan te besteden en daarbij aan te geven hoe de toegang tot de rechter wordt gewaarborgd.

Voorts is het de vraag in welke fase van de procedure, de drempel moet worden bekeken. Als na de bezwaarprocedure, de WOZ waarde nog binnen de bandbreedte zit worden de proceskosten niet vergoed. Komt de waarde na beroep uiteindelijk buiten de bandbreedte dan is het de vraag of ook de proceskosten in de bezwaarfase vergoed worden. Om onduidelijkheid hierover te voorkomen verzoekt de Raad u hier in de MvT aandacht aan te besteden.

Werklast

In de doorrekening van de werklastgevolgen voor de Rechtspraak wordt aangesloten bij de aannames die in de MvT worden gedaan⁴. Gebaseerd op deze aannames wordt een jaarlijkse besparing van circa € 1,7 miljoen verwacht. Dit wordt vrijwel geheel veroorzaakt door een verwachte lager instroom van zaken bij de bestuurssectoren van de gerechten. Gebaseerd op de aannames van uw ministerie zullen er bijna 1.300 belastingzaken (1.100 eerste aanleg en 200 hoger beroep) wegvallen. De lagere instroom van zaken heeft nagenoeg geen invloed op de gemiddelde zaakswaarte. Hierbij wordt opgemerkt dat mogelijk – tijdelijk - extra zaken zullen instromen met als doel helderheid te krijgen over het nieuwe begrippenkader in het Besluit. Thans is niet te voorzien hoeveel zaken dat zullen zijn.

De controle door de rechter op de uitvoering en invulling van de regeling heeft een werklastverzwarend effect. Dit effect zal naar verwachting geen substantiële gevolgen hebben.

Tot slot

Indien na het uitbrengen van dit advies het Besluit op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het uiteindelijke Besluit, stelt de Raad het op prijs op als hij geïnformeerd wordt de datum van inwerkingtreding.

⁴ Het ministerie van VenJ heeft de cijfers ontvangen van de VNG, die ze op zijn beurt van de Waarderingskamer en CBS heeft gekregen.

de Rechtspraak

datum 26 juni 2013
pagina 5 van 6

Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Besluit met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. F.C. Bakker
Waarnemend Voorzitter

de Rechtspraak

datum 26 juni 2013
pagina 6 van 6

Bijlage

Technisch commentaar

Artikel 3

- in de onderdelen a tot en met d van lid 1 dient telkens het woord “bij” te vervallen.
- eerste lid, onderdeel d: hier wordt gesproken over “gefactureerde kosten”. Dit is geen juiste omschrijving aangezien in dit artikel wordt verwezen naar artikel 6 Besluit tarieven in strafzaken. In dat artikel wordt alleen het tarief genoemd. Het verdient aanbeveling om onderdeel d als volgt te formuleren:
d. bij een incurante niet-woning: *het gefactureerde tarief tot ten hoogste* het in artikel 6 van het Besluit tarieven in strafzaken vermelde maximum.
- Vanwege de leesbaarheid van het artikel verzoekt de Raad de categorie “gebouwd eigendom in aanbouw” als laatste onderdeel van het eerste lid op te nemen.

Artikel 4

- Onderdeel c van het eerste lid: de Raad beveelt aan dit als volgt te formuleren: een *van een NSW-landgoed deel uitmakende* woning als bedoeld in artikel 17, vijfde lid van de Wet WOZ: 6 uur.

Artikelen 5 en 6, lid 4

De laatste zin van het vierde lid is overbodig, omdat het gestelde al voortvloeit uit het Besluit proceskosten bestuursrecht dat van toepassing is voor zover het onderhavige Besluit daarvan niet afwijkt.